

**KIBRIS AKREDİTASYON KURUMU
(CYSAB)**

**Ehliyet Deneme ve
Laboratuvarlararası
Kıyaslamalar**

**KIBRIS KALİTE YÜKSELTME
TEŞKİLATI (CYS)**

Kıyaslara neden ihtiyacımız vardır?

Laboratuvardaki ölçümler tutarlı olmalıdır. Bu, tekrarlanabilirlik ve laboratuvar içi yeniden üretilebilirlik ile gösterilebilir. Ama, ölçümler, laboratuvarın hangi yöntemlere ve tekniklere ve diğer iç etkenlere göre çalıştığına bağlı olarak, hâlâ daha “gerçek değer”inden önemli ölçüde sapmış olabilir. Bu amaçla, laboratuvar, kıyaslamalara, yani Ehliyet Deneme Programlarına (İngilizce ilk adlarıyla PTs = Proficiency Testing Schemes) ve Laboratuvarlararası Kıyaslamalara ((ILCs=Inter-Laboratory Comparisons) katılma ihtiyacındadır. Aşağıdaki tanımlamalar uygulanmaktadır:

PT : Laboratuvarlararası deneme kıyaslamaları aracılığıyla laboratuvar deneme performansının belirlenmesi.

ILC: Önceden belirlenmiş koşullara göre, iki veya daha fazla laboratuvar tarafından aynı veya benzer test maddeleri üzerinde yapılan denemelerin hazırlanması, yapılması ve değerlendirilmesi.

Ehliyet Deneme Programlarının/Sağlayanlarının

kabulü için ölçütler

Ehliyet Deneme Programlarını sağlayanlar için esas talep, ISO/IEC Guide 43-1:1997 ve ILAC-G13:2000'in gereklerine uygunluktur. Bu uygunluk, akkreditasyon statüsü ile gösterilebilir. Eğer bu yapılamazsa, laboratuvar, başka uygun bir kanıt arar. Ehliyet Deneme Programları yoksa, Kıbrıs veya ülke dışındaki laboratuvarlar arasında ikili kıyaslamalar kabul edilebilir. Yeter ki bunlar, yukarıda sözü edilen belgelere göre hazırlanmış olsun.

Laboratuvarın yükümlülükleri

- Deneme / kalibrasyon laboratuvarları performanslarını, uygun Ehliyet Deneme Programlarına katılımları yoluyla göstereceklerdir.
- Laboratuvar, katıldıkları Ehliyet Deneme Programlarını sağlayanların yeteneğinden memnun olmalıdır.
- Laboratuvar, aşağıdakilere katılmalıdır:
 - Akkreditasyon alma öncesinde bir etkinlik.
 - İlgili programların kullanılabilirliği düşünülerek, dört yıl içinde, bir laboratuvarın akkreditasyon alanının her önemli alt disiplini ile ilgili bir etkinlik.
- Ehliyet Deneme Programlarına katılım için laboratuvar politikası, Kalite El Kitabı'nda veya başka çalışma belgelerinde uygun bir şekilde tanımlanacaktır. Böylesi bir tanımlama, planlama, performans / çalışma, değerlendirme, düzeltici eylem, belgelendirme ve kayıtlara değinmektedir.

- Akkredite edilen laboratuvarlar ve değerlendirme altında olanlar, hem EA, hem de diğer örgütler tarafından düzenlenen kullanılabilir Ehliyet Deneme Programlarından haberdar olmalıdır. Bu bilgi, EA (European Cooperation for Accreditation =Akkreditasyon için Avrupa İşbirliği)'nden ve CYS'nin web sitelerinden sağlanabilir.
- Bir laboratuvar akkreditasyon için başvurduğu zaman, CYSAB'a Ehliyet Deneme Programları ile Laboratuvarlar arası Kıyaslamalara katılımı ile ilgili bilgi vermelidir.
- Klinik laboratuvarları dışında, Uyum Değerlendirme Organları, CYSAB'nin İç Tüzük'ünde belirtildiği gibi, Ehliyet Deneme Programına yapılan herhangi memnuniyet verici olmayan bir katılım hakkında CYSAB'yi bilgilendirmekle yükümlüdür. Laboratuvar, başvuru formasında CYSAB'nin İç Tüzüğü'ne uyacağına dair söz vermektedir. Böylesi durumlarda, laboratuvarların akkreditasyonu için gerekli işleme uygun olarak olağandışı bir değerlendirme yapılabilir.

CYSAB'nin Eylemleri

- CYSAB, kendi web sitesinden ulaşılabilir olan bir "Ehliyet Deneme Programlarını Gösteren Liste" oluşturur ve onu günceller.
- CYSAB, akkredite olmuş olan ve akkredite olma hazırlığında olan laboratuvarların, yukarıdaki talepleri karşılayan "Ehliyet Deneme Programları"na katılmalarını istemektedir.
- CYSAB, Deęerlendirmecilerinin "Ehliyet Deneme Programları" nın yorumlamada yetenekli olduklarını ve ilgili Standard ve Kılavuzlar hakkında gerekli bilgiye sahip olduklarının güvencesini verir.
- CYSAB, laboratuvarları değerlendirirken, onların "Ehliyet deneme Programları"na katılmalarını göz önünde bulundurur; bu amaçla, CYSAB performans sonuçlarını, yapılan analiz ve düzeltici eylemleri denetler ve uygun yerlerde ek önlemler alır. Bu işlem, EA 03/04 ve ISO/IEC Guide 43:1997, Part 2'de ayrıntıları ile anlatılmıştır.
- Laboratuvarların kendileri tarafından düzenlenmiş veya yapılmış olan Laboratuvarlararası Kıyaslamalar için, kullanılmış yöntemlerin uygun bir seçimle mi yapıldığına ilişkin ek bir inceleme, değerlendirme ekibi tarafından yapılmalı ve kabul edilebilirlik ölçütüne de bakılmalıdır.
- Ehliyet Deneme Programlarının sonuçları, Baş Deęerlendirici ve akkreditasyon verme kararı alırken de Gözden Geçirme Komitesi tarafından dikkate alınmalıdır.

Uygun Kıyaslamalar şunlar olabilir ...

- EA tarafından düzenlenmiş olan kalibrasyon ve deneme ile ilgili Ehliyet Deneme Programları (PTs)

- Laboratuvarların kendileri tarafından Kıbrıs'ta veya ülke dışında düzenlenmiş olan Laboratuvarlararası Kıyaslamalar (ILCs). Bunların ISO Guide 43'e göre düzenlenmiş olması gerekir.
- EA üyesi olan başka akkreditasyon organları tarafından sunulan Ehliyet Deneme Programları
- Guide ISO 43 temelindeki iki taraflı kıyaslamalar
- Başka bölgesel ve ulusal organlar tarafından sağlanan Ehliyet Deneme Programları

Ehliyet Deneme Programları (PTs) düzenleyen

bazı web siteleri

www.eptis.bam.de	European PT Information System
www.irmm.jrc.be	Institute of Reference Materials and Measurements
www.imep.ws	International Measurement Evaluation Programme
www.bipm.fr	Bureau International de Poids et Mesures
www.fapas.com	Food Analysis Performance Assessment Scheme
www.afssa.fr	L'Agence française de sécurité sanitaire des aliments
www.european-accreditation.org	European co-operation for Accreditation
www.aplac.org	Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation
www.fapas.com/fepas.cfm	Food Examination Performance Assessment Scheme
www.atilh.fr	Association Technique De L' Industrie Des Liants Hydrauliques

9/2008

CYS'nun web sitesini ziyaret ediniz:

www.cys.mcit.gov.cy

tel: +357 – 22409309, 22409305, 22409310

faks: +357 22754103

email: ktsimillis@cys.mcit.gov.cy

Printed on recycled paper

B.E.D. 353/2008 - 500

Basın ve Enformasyon Dairesi tarafından bastırılmıştır.

Konos Ltd Basımevinde